

Dr. Kolláth György

Eddig – és hogyan tovább? címmel kérdést, még inkább öngigazoló és számon kérő kifakadást zúdít a nemzetre Horváth Aladár, a Roma Polgárjogi Alapítvány elnöke NSZ 2005. 06.20.). Kétségbeesett és kétségbeesítő szövegét most is nagyrészt a jászladányi - idézem - „legpregnansabb” iskola-példa megbélyegzésével indokolja. Horváth elvakult mondókájának egy része (pl. a „jász” polgármesterről, és az ő a szociáldarwinizmusáról, általa a falu és az iskolák kettéosztásáról, a feleség és a

barátok megválasztásáról) sima (köztörvényes) jogi eset. Egyszer végre csak akad valaki, aki a tények tiszteletére és a lealacsonyító vagdalkozás abbahagyására bírja a hajdanvolt tanárembert. Szükséges ez, mivel azt látni: még felkészült és korrekt érvelésre törekvő újságírók, politikai közszereplők is megették azt a maszlagot, amit az „etnobiznisz” felszámolásának fedőneve alatt a monopolhelyzet fenntartásában érdekelték ránk borítanak.

Horváth Aladár, miután egy jóízűt „jászladányozott”, függőben hagyja önmaga kérdését. A probléma élteti, nem a megoldás. A jelképpel operáló gerillának a valóság mit sem számít. Mindegy, hogy mi történt és miért: ha van veréb, jogos az ágyú-használat. Hasonló ez a doping-antidoping küzdelemhez: néha direkt jól jön egy ürügy, mert vele igazolni lehet a veszélyt, s legitimálni az annak leküzdésére igénybe vett erőket, eszközöket és pénzeket. Mint Jégtörő Mátyás meséjében: Matyi ha nem talál, hát csinál jeget!?! Írásom két dologra vállalkozik. Egyrészt valós tényeket és fejleményeket közöl Ladányról. Másrészt pár skiccel jelzi, mit is kellene tenni a kisebbségi önkormányzatiság – és nem csupán a választójog – felülvizsgálata körében, érdekében.

A közjogi szakkönyvek, kommentárok elrettentésként tanítják azt a bombasztikus műhibát, amit az oktatási miniszter a jászladányi alapítványi iskola ellen elkövetett. Semmis döntése mondjuk annyit ért, mint amennyit a Horváth Aladár cikkében méltatott Kállai László helyi kisebbségi ex-vezető oda-vissza pálfordulása, köztöködése elért. Jászladányon úgy tartják: kevés olyan jó bolt van, mint roma polgári jogi aktivistának lenni. A pénzből ugyanis a magánház rendbe tehető, sőt még marad számlával igazolt (!) festék is, amivel a ház mocskolódó firkákkal bekenhető. Akár igaz, akár nem: a dolog jelzés-értékű.

Az önkormányzati iskola – miután békén hagyják – működik, az alapítványi iskola pedig, sok roma kisdíákkal szárnyal. Helyben szent a béke, csak Pesten szítanak a tüzet. A helyi kisebbségi önkormányzat közel három év alatt mintegy ötször többet tett a faluban a kisebbségekért, mint amire képes volt Kállai László csapata nyolc év alatt. Igazolták, hogy nem a bőrszín számít, hanem a céltudatos, hozzáértő, józan munka és a helyi erők együttműködése. Öten Ladányban 2002-ben mérlegelték és komolyan vették: bárki választhat és választható, aki felvállalja a kisebbség képviselését, és bár ez elaknásított terep, teli jogos és jogtalan követelésekkel, nem hagyhatják, hogy a falujukban eluralkodjék a káosz és az agresszió. Bolondok lennének egymás torkának ugrani! Nekik sikerült békét és fejlődést elérni, nem várnak ezért hálát, de méltatlannak tartják „polgárjogi” megbélyegzésüket.

Én pedig agyrémnem vélem a törvényhozási úton való megdöntésüket. Azért veszélyes Ladány, mert bizonyíthatja: származási alapon senkinek sem lehetne koncessziója egy-egy közösség képviselőjére, s a legitimitást nem a törvény, nem is annak módosítása adja, hanem a helyi publikum. Születhet bármilyen törvény: ha teszem azt valaki a 38 helyből a harminc-harmadikat szerzi meg, attól a helyi közösség elfordul(t). Nincs az a kisebbségi politika, amelyik őt mégis érdemtelenül hatalom, közpénz, vétőjog tetejére ültetheti. Ennyi történt Jászladányban: a lakosság 80 % feletti

Cím Roncsderbi amatőr kaszadőrökkel

Dátum
2005.06.20.

Dr. Kolláth György

---

többségben mondott (nép)ítéletet, s a népnek ugye nem illik szemrehányást tenni. Övé a döntés, mert övé a kockázat, magának választ, nem Pestnek.

Amíg Horváth Aladár fenekedik a mai ladányi (kisebbségi) önkormányzat ellen, az ő demokrácia-felfogásáról kapunk riasztó képet. Ami azonban most történt az 1993. évi kisebbségi törvénnyel, az szélesebb körben lesz ártalmas. Listázni a választópolgárokat, „cenzushoz” kötni a megválaszthatóságot, ugyanakkor fenntartani a monopol-helyzetű, jól fizetett közjogi önkormányzatiságot totális politikai és jogi baklövés. Ezzel ugyanis kiherélik a 93. évi nemes eszméket pl. az identitás szabad, önkéntes vállalásáról, a kettős vagy többes önazonosság esélyéről, s a kollektív jogokat kiteljesítő, kicsit kontrollált megoldások rendjéről. De ami ezek helyett jönne: bürokratikus játékot, netán gúnyt űznek a közjogi karakterű választójogból, mely egyben rossz precedens is lenne. Ha ugyanis a közjogi (itt: fél-állami) mezőben el lehet térni az alkotmányos választójog általános, egyenlő kritériumától, vagyis ha politikailag tetszőleges mezőre, újraírt etnobizniszre szűkíthető a voksolás, akkor miért kellene itt megállni? Akkor beáldozható minden(ki), lásd még nyílt titkosság, stb.!

A nagyobb baj mégis az, hogy a kisebbségek önkormányzatai lebegnek, mint Mohamed koporsója: a teljes hatáskörű és felelősségű helyi önkormányzatok és a civilek sokaságát, versenyhelyzetét modellező egyesületek, társadalmi szervezetek, csoportok között. Mindkét zónából inkább csak a rosszat egyesítik magukban. Olykor a kényelmes monopol-helyzetük a többi, civil közösség ellen irányul, nem tartoznak számadással senkinek, nem megoldott állami törvényességi felügyeletük, nem mindig hű gazdái a közpénzeknek, és helyenként, időnként hatalmi álmaiknak is teret engednek. Jászladány próbatétele nem az volt, hogy az iskolánál sérültek-e a kisebbségi jogok, hanem az, hogy végül is nem sikerült helyben egymással küzdő kettős hatalmat létesíteni.

1993-ban üzenet, sőt fricska volt szomszédainknak a bátor, honi kollektív jogi kisebbségi önkormányzatiság (ti. mit félnek ők annyira az autonómia-törekvésektől, amikor mi közjogi kisebbségi önkormányzatot is merünk csinálni), de ez mára le-, és átértékelődött. Hasonló a helyzet, mint volt a tb-önkormányzatok esetében: nem a kákán is csomót kellene keresni vagy kötni, hanem egy karddal elválni a gubancot. Csak egymással versengő, civil önkormányzatok legyenek, állami partnerségüket ne monopolizált jogok, hanem megérdemelt hasznosság adja, európai és honi közpénzekre a projekt minősége alapján pályázzanak, ne pedig a hatalmi közel-lét döntsön. Takarékos állam kell: íme! A kisebbségi önkormányzat helyesen nem ugyanaz, mint a Magyar Tudományos Akadémia, hiba tehát közjogi hatáskörrel - adekvát felelősség nélkül - felruházni. Tíz év és főként a románknál kudarccal telt el.

Ma a párt-politika reszket a valóságos, gyökeres, érdemi döntésektől. Ballal ad, jobbal visszaker. Ezért 2006-ig e téren nem történik semmi, jön tehát a nagy arcra-borulás. Az etnobiznisz kikiáltói szembekerülnek az ellenséggel, ám kiderül, hogy azok is önmaguk.

Egy állami kiadvány közli: a cigányság problémáinak 90 %-a szociális, és csak 10 % roma-specifikus. Horvát Aladár meg csak ír, de mikor olvas? Az erőszakos, rasszizmussal dobálózó, fenyegetőző paternalizmus, pláne ezen a színvonalon: roncsderbi, amatőr kaszkadőröknek.